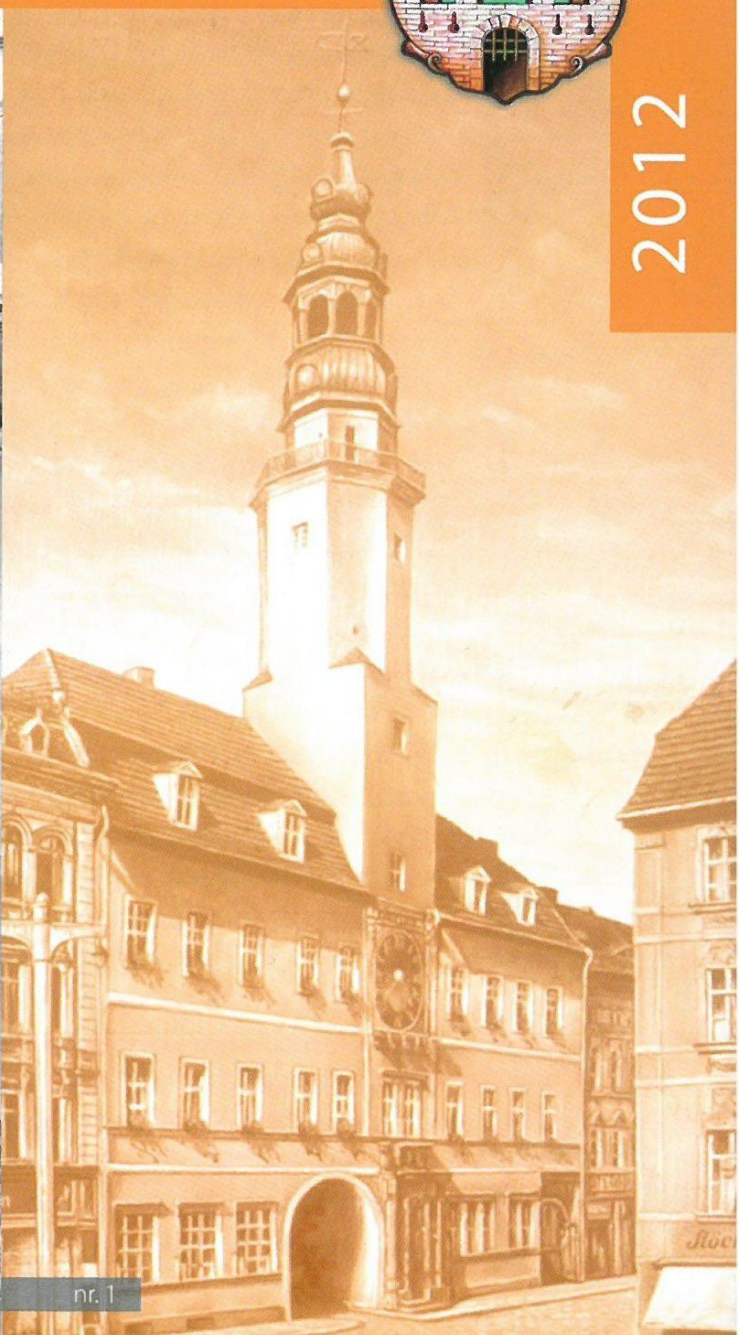

Ratusz

„Pozwólmy przemówić zabytkom”

2012

Tekst: Łukasz Tekiela

www.luban.pl

Ratusz

Ratusz został wzniesiony w latach 1539-1544 podług projektu nieznanego bliżej autora. Szereg rozwiązań architektonicznych zastosowanych w konstrukcji ratusza sugeruje, że mógł on pochodzić z Italii. W chwili ukończenia budowy siedziba rajców stała się najokazalszą świątką budowlą Lubania i pozostaje nią do dnia dzisiejszego. Przez znawców architektury uważana jest za perłę architektury renesansowej na Górnych Łużycach i Dolnym Śląsku. Ogromny jak na możliwości finansowe ówczesnego miasta rozmach inwestycji odzwierciedlał poważne ambicje polityczne XVI-wiecznego lubańskiego patrycjatu. Na przestrzeni wieków budynek padał kilkakrotnie ofiarą pożarów. W 1554 r. ogień pozbawił go nieprzeciętnej krasy, której nie udało się już nigdy przywrócić. Remont trwał dwa lata. Nieco ponad 100 lat później, w 1659 r., żywioł po raz kolejny spustoszył ratusz. Ledwo zakończono renowację budynku, a „czerwony kur” w 1670 r. ponownie dał o sobie znać. Remont ciągnął się przez cztery lata. Również pożar w 1696 r. nie oszczędził ratusza. Ogień zniszczył jego więźbę aż do poziomu wieńca. Podczas ostatniego wielkiego lubańskiego pożaru w 1760 ucierpiały najwyższe partie budynku oraz wieża. Odbudowa ratusza zajęła Lubaniankom 9 lat. W XIX w. przeprowadzono wewnątrz ratusza szereg prac modernizacyjnych i renowacyjnych. Przede wszystkim na nowo zagospodarowano wewnętrzną przestrzeń budynku. Jednak żaden z pożarów, jakie dotknęły Lubań w epoce wczesnonowożytnej, nie uszkodził ratusza tak mocno, jak pociski walczących o miasto w 1945 r. armii niemieckiej i radzieckiej. Jego poważnie nadszarpnięta konstrukcja groziła zawaleniem. Mimo to nowa polska administracja miasta podjęła decyzję o odbudowie ratusza. Z braku funduszy rozpoczęte na początku lat 50-tych prace remontowe ciągnęły się z przerwami aż do roku 1972.

Das Rathaus

Das Rathaus wurde in den Jahren 1539 bis 1544 errichtet, nach dem Projekt eines unbekanntens Autors. Zahlreiche Konstruktionslösungen weisen darauf hin, dass der Entwerfer aus Italien kommen konnte. Zur Zeit der Baubeendung wurde der Sitz der Ratsherren zum ansehnlichsten Gebäude der Stadt und so bleibt er bis heute. Untern den Kennern der Architektur gilt das Rathaus als eine richtige Renaissanceperle Niederschlesiens und der Oberlausitz. Der riesige Investitionsausmaß widerspiegelte den politischen Ehrgeiz der Patrizier aus dem 16. Jahrhundert. In seiner Geschichte fiel das Gebäude mehrmals dem Feuer zum Opfer. Im Brand 1554 verlor das Rathaus seine außergewöhnliche Pracht, die es nie später in vollem Umfang wiedergewann. Die Reparatur dauerte zwei Jahre lang. Im Jahre 1659 wurde das Rathaus wiederum durch das Feuer vernichtet. Gleich nach der Beendigung der Renovierungsarbeiten kam es 1670 erneut zum Brand. Die Renovierungsmaßnahmen wurden diesmal vier Jahre lang durchgeführt. Auch der Brand 1696 beschädigte das Rathaus. Das Feuer zerstörte seinen Turm bis in die Kranzhöhe. Während des letzten großen Brandes in Lubań im Jahre 1760 beschädigt wurden die obersten Etagen und der Turm. Der Wiederaufbau dauerte neun Jahre lang. Im 19. Jahrhundert wurden im Rathaus zahlreiche Modernisierungs- und Renovierungsmaßnahmen durchgeführt. Der innere Gebäuderaum konnte damals neu eingerichtet werden. Keiner der Brände beschädigte das Rathaus jedoch so stark, wie die Kämpfe um Lubań im Jahre 1945. Das Gebäude wurde baufällig, trotzdem traf die neue polnische Verwaltung die Entscheidung über den Wiederaufbau des Rathauses. Die Reparatur wurde zu Beginn der fünfziger Jahre angefangen, aber wegen des Mangels an Geld dauerten die Arbeiten mit Pausen bis ins Jahr 1972. Die letzte größere Renovierung erfolgte in den Jahren 2009 bis 2011.

The Town Hall

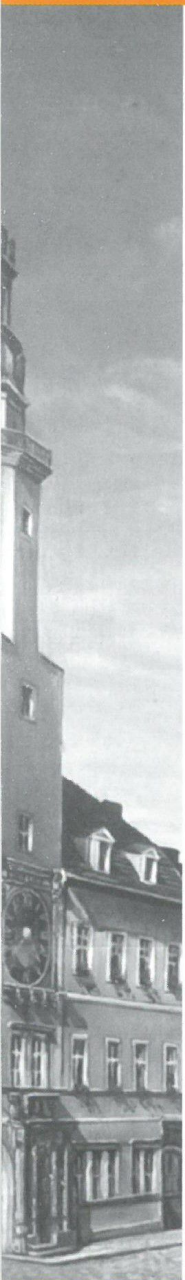
The Town Hall was erected between 1539 and 1544, based on the design by an unknown architect. A number of architectural design solutions in the structure of the Town Hall imply that it may have originated in Italy. As soon as the construction was completed, the seat of the councillors has become the most splendid structure in Lubań and flourished until the present day. The experts on architecture regard it as a gem of Renaissance architecture across the Upper Silesia and Lower Silesia. The massive scale of the investment, as compared to the financial ability of the town, reflected the great political ambitions of the 16th century patriciate in Lubań. Over the centuries, the building was ravaged by fires several times. In 1554, the fire deprived it of its outstanding glamour, which was never fully restored. The reconstruction took two years. About 100 years later, in 1659, another fire devastated the Town Hall. No sooner had the renovation been completed, than a further fire broke out in 1670. It took four years to reconstruct it again. The fire in 1696 also damaged the Town Hall, burning the tower to its tie beam. During the last great fire of Lubań in 1760 the top floors of the building and the tower were wasted. It took the citizens of Lubań nine years to restore it. In the 19th century, numerous modernizations and renovations were carried out in the building. Quite significantly, the interior space was utilised differently. Sadly, none of the modern fires has caused more damage than the bullets of the German and Russian army shot out in the battles for Lubań in 1945. Its severely damaged structure making it vulnerable to collapse. Nevertheless, the new Polish government decided to rebuild the Town Hall. Due to the lack of funds the reconstruction lasted since the 50s until 1972. A final large-scale renovation took place between 2009 and 2011.

Radnice

Radnice byla postavena v letech 1539-1544 podle projektu blíže neznámého autora. Některé architektonické řešení použité při stavbě radnice naznačují, že autor by mohl pocházet z Itálie. Po dokončení stavby, se sídlo městské rady stalo jednou z nejpůsobivějších světských staveb v Lubani, a tak tomu zůstalo dodnes. Pro znalce architektury je považována za skvost renesanční architektury v Horních Lužicích a Dolním Slezsku. Obrovský investiční rozmach i při slabých finančních možnostech v té době, odráží významné politické ambice lubaňského patriciátu v šestnáctém století. Po staletí stavba padla za obětí několika požárům. V roce 1554 vzal oheň nejvíce z její mimořádné krásy. Rekonstrukce trvala dva roky, ale do původního stavu nebyla radnice již nikdy obnovena. O 100 let později, v roce 1659, oheň opět zpustošil radnici. Sotva byla dokončena rekonstrukce budovy a "červený kohout" v roce 1670, znovu dal o sobě znát. Opravy se vlekli přes čtyři roky. Také požár v roce 1696 nezapomněl na radnici. Oheň zničil jeho věž až k úrovni věnce. Během posledního velkého, lubaňského požáru v roce 1760 utrpěli nejvyšší části budovy a věže. Po této ráně přestavba radnice trvala 9 let. V devatenáctém století byly provedeny v interiéru radnice značné modernizace a renovace. Především byli hospodárněji využity některé vnitřní prostory budovy. Nicméně žádný z požárů, které postihly Lubaň, nepoškodil radnici tak těžce, jak střely a rakety německé a sovětské armády během bojů o město v roce 1945. Radnice byla poškozena do také míry, že hrozilo zborcení stavby. Nová městská správa se přesto již na počátku 50. let rozhodla pro rekonstrukci radnice. Pro nedostatek finančních prostředků, se ale renovační práce natáhli s občasnými přestávkami až do roku 1972. Poslední rozsáhlá rekonstrukce radnice proběhla v letech 2009-2011.

Projekt „Pozvolný přeměnit zabytíkom“ współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i budżetu państwa przy wsparciu Euroregionu Nysa

nr. 1: Lubański ratusz / Laubaner Rathaus

obraz autorstwa Janusza Kulczyckiego

nr. 2: Lubański Ratusz na pocz. XX w. / Laubaner Rathaus am

Anfang des 20. Jahrhundert

ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego

nr. 3: Lubański Ratusz w roku 1945. / Laubaner Rathaus im Jahr 1945

zbiory Archiwum Państwowego we Wrocławiu - działo w Lubaniu

nr. 4: Główny portal lubańskiego ratusza. / Hauptportal des Laubaner Rathauses

ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego

Unia Europejska. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego: Inwestujemy w waszą przyszłość / Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft

www.luban.pl

